

Allmän studieplan för utbildning på forskarnivå i psykologi

Syllabus for the PhD program in Psychology

Omfattning: 240 högskolepoäng/120 högskolepoäng

Examen: Filosofie doktorsexamen/filosofie licentiatexamen

Nivå tillhörighet: Forskarnivå

Fastställande:

Ikraftträdande:

Ansvarig instans: Samhällsvetenskapliga fakulteten

Mål för utbildningen

För doktorsexamen skall, enligt examensordningen, doktoranden

Kunskap och förståelse

- visa brett kunnande och systematisk förståelse inom ämnesområdet psykologi samt djup och aktuell specialistkunskap och systematisk förståelse inom en avgränsad del av ämnet,
- visa förtrogenhet med vetenskaplig metodik i allmänhet och med ämnesspecifika psykologiska metoder i synnerhet,

Färdighet och förmåga

- visa förmåga till vetenskaplig analys och syntes samt till självständig kritisk granskning och bedömning av nya och komplexa företeelser, frågeställningar och situationer,
- visa förmåga att kritiskt, självständigt, kreativt och med vetenskaplig noggrannhet identifiera och formulera frågeställningar och hypoteser samt att planera och med adekvata metoder bedriva forskning och andra kvalificerade uppgifter inom givna tidsramar och att granska och värdera sådant arbete,
- med en avhandling visa sin förmåga att genom egen forskning väsentligt bidra till kunskapsutvecklingen inom ämnesområdet i fokus,
- visa förmåga att i såväl nationella som internationella sammanhang både muntligt och skriftligt samt med vetenskapligt förhållningssätt och auktoritet, presentera och diskutera forskning och forskningsresultat i dialog med vetenskapssamhället och samhället i övrigt,
- visa förmåga att identifiera behov av ytterligare kunskap, och
- visa förutsättningar för att såväl inom forskning och utbildning som i andra kvalificerade professionella sammanhang bidra till samhällets utveckling och stödja andras lärande.

Värderingsförmåga och förhållningssätt

- visa intellektuell självständighet och vetenskaplig redlighet samt förmåga att göra forskningsetiska bedömningar, och
- visa fördjupad insikt om vetenskapens möjligheter och begränsningar, och dess roll i samhället och människors ansvar för hur den används.

För licentiatexamen skall, enligt examensordningen, doktoranden

Kunskap och förståelse

- visa kunskap och förståelse inom psykologi, inbegripet aktuell specialistkunskap inom en avgränsad del av detta samt fördjupad kunskap i vetenskaplig metodik i allmänhet och det specifika forskningsområdets metoder i synnerhet.

Färdighet och förmåga

- visa förmåga att kritiskt, självständigt och kreativt och med vetenskaplig noggrannhet identifiera och formulera frågeställningar, att planera och med adekvata metoder genomföra ett begränsat forskningsarbete och andra kvalificerade uppgifter inom givna tidsramar och därigenom bidra till kunskapsutvecklingen samt att utvärdera detta arbete,
- visa förmåga att i såväl nationella som internationella sammanhang muntligt och skriftligt klart presentera och diskutera forskning och forskningsresultat i dialog med vetenskapssamhället och samhället i övrigt, och
- visa sådan färdighet som fordras för att självständigt delta i forsknings och utvecklingsarbete och för att självständigt arbeta i annan kvalificerad verksamhet

Värderingsförmåga och förhållningssätt

- visa förmåga att göra forskningsetiska bedömningar i sin egen forskning,
- visa insikt om vetenskapens möjligheter och begränsningar, dess roll i samhället och människors ansvar för hur den används, och
- visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och att ta ansvar för sin kunskapsutveckling.

Behörighet och förkunskapskrav

För att bli antagen till utbildning på forskarnivå krävs det att sökanden har grundläggande behörighet och den särskilda behörighet som fakultetsnämnden kan ha föreskrivit, och bedöms ha sådan förmåga i övrigt som behövs för att tillgodogöra sig utbildningen. (HF 7 kap 35 §).

Grundläggande behörighet

Grundläggande behörighet har den som har avlagt en examen på avancerad nivå, fullgjort kursfordringar om minst 240 högskolepoäng, varav minst 60 högskolepoäng på avancerad nivå, eller på något annat sätt inom eller utom landet förvärvat i huvudsak motsvarande kunskaper. Fakultetsnämnden får för en enskild sökande

medge undantag från kravet på grundläggande behörighet, om det finns särskilda skäl. (HF 7 kap 39 §)

För att antas till utbildning på forskarnivå i psykologi krävs att den sökande har minst 90 högskolepoäng i ämnet psykologi.

Den som före den 1 juli 2007 uppfyller kraven på grundläggande behörighet för tillträde till doktorsutbildning, d.v.s. grundläggande högskoleutbildning om minst 120 poäng (180 hp) eller motsvarande kunskaper som förvärvats i någon annan ordning inom eller utom landet, skall även därefter anses ha grundläggande behörighet för tillträde till utbildning på forskarnivå, dock längst till utgången av juni 2015. (HF 12 kap 11 st)

Särskild behörighet

För att uppfylla kravet på särskild behörighet att antas till utbildning på doktorsutbildning i psykologi krävs att den sökande har fullgjort kursfordringar om minst 240 högskolepoäng varav minst 90 högskolepoäng i ämnet psykologi.

Antagning

Antagningen till utbildning på forskarnivå i psykologi följer den allmänna antagningsordningen som finns för utbildning på forskarnivå vid Umeå universitet.

Beredningen av ansökningshandlingar av utannonserad doktorandanställning sker genom sakkunnigförfarande med rangordning av sökanden. Alla doktorandanställningar behandlas i institutionens forskarutbildningsutskott (FUU). Det slutgiltiga beslutet om antagning fattas av prefekten efter det att finansieringsplanen för avsedd studietid först granskats och godkänts av fakultetens dekanus.

Urval

Urval bland sökande som uppfyller behörighetskraven skall göras med hänsyn till deras förmåga att tillgodogöra sig utbildning på forskarnivå och baseras på följande bedömningsgrunder:

- den vetenskapliga produktionens kvalitet och motivbeskrivning/forskningsplan
- forskningsområdet relaterad till institutionens forskningsprofiler och tillgång till ämnesrelevant handledare
- tidigare visade studieresultat, övriga meriter och personlig lämplighet

Enbart det förhållandet att en sökande bedöms kunna få tidigare utbildning eller yrkesverksamhet tillgodoräknad för utbildningen får dock inte vid urval ge sökanden företräde framför andra sökande. (HF 7 kap. 41 §)

Beslut om antagning till utbildning på forskarnivå med doktorsexamen som slutmål fattas av prefekten vid berörd institution efter förslag från institutionens beredningsgrupp.

Utbildningens upplägg och innehåll

Utbildningens uppläggning

Utbildning på forskarnivå i psykologi avslutas med licentiatsexamen eller doktorsexamen. Utbildningen skall omfatta 120 högskolepoäng för licentiatsexamen och 240 högskolepoäng för doktorsexamen. En doktorand som antagits till doktorsutbildning som skall avslutas med doktorsexamen kan, om han/hon så önskar, avlägga licentiatexamen som ett etappmål.

Utbildning på forskarnivå i psykologi som avslutas med doktorsexamen, omfattar fyra års nettostudietid och består av en kursdel om 75-90 högskolepoäng och en doktorsavhandling om 150-165 högskolepoäng. Ett lägre antal kurspoäng ska vägas upp av ett mer omfattande avhandlingsarbete.

Utbildning på forskarnivå i psykologi som avslutas med licentiatsavhandling omfattar två års nettostudietid och består av en kursdel om 45 högskolepoäng och en doktorsavhandling om 75 högskolepoäng.

Handledning

Varje doktorand ska ha tillgång till en huvudhandledare samt en eller flera biträdande handledare. Samtliga handledare skall vara disputerade och minst en i handledargruppen skall ha docentkompetens. Minst en av handledarna för varje doktorand skall ha genomgått den av Umeå universitet anordnade utbildningen för handledare eller ha bedömts ha motsvarande kompetens eller styrkta motsvarande pedagogiska meriter från annat lärosäte. Om det finns behov av kompetens som ej finns representerad vid institutionen kan en handledare vara förankrad vid annan institution och/eller fakultet.

Fördelning av avsatt handledningstid i relation till doktorandens studietakt samt roll- och ansvarsfördelning mellan huvudhandledare och biträdande handledare specificeras innan handledning påbörjas och skall framgå av studieplanen. Rätt till handledning har en doktorand som är antagen med avseende på doktorsexamen under motsvarande 4 års heltidsstudier.

Individuell studieplan

För varje doktorand skall det upprättas en individuell studieplan där finansiering, handledning, kurser, avhandlingsarbete mm specificeras. Den individuella studieplanen är forskarutbildningens viktigaste formella styrinstrument. Studieplan utgörs av två delar, nämligen grundkontraktet och den årliga uppföljningen. Grundkontraktet upprättas vid antagning till forskarutbildningen och innehåller en översiktlig planering för hela utbildningstiden. Den årliga uppföljningen och

planeringen innehåller dels en genomgång av hur studieplanen efterlevts med avseende på både kurs- och avhandlingsdel/avklarade poäng under de gångna läsåret, dels en mer detaljerad planering för det kommande läsåret. Doktoranden, handledaren och prefekten skriver under grundkontraktet, och den årliga uppföljningen sköts av studierektorn för forskarutbildningen, som undertecknar den vid sidan av handledaren och doktoranden. Den ska utformas i samråd mellan doktoranden och handledaren/handledarna. Den individuella studieplanen ska i normalfallet årligen lämnas till studierektor senast den 1 december.

Innehåll

Kurser

Utbildningen på forskarnivå består av en kursdel om 75-90 högskolepoäng varav 37,5 högskolepoäng utgörs av ett block om obligatoriska kurser och 37,5-52,5 högskolepoäng består av ämneskurser och valfria kurser.

Det obligatoriska kursblocket om 37,5 högskolepoäng utgörs av Institutionen för psykologis metodkurser på avancerad nivå om 2 * 7,5 högskolepoäng, samhällsvetenskapliga fakultetens kurser om grundläggande och multivariat statistik (2 * 7,5 hp) samt samhällsvetenskapliga fakultetens kurs om etik (7,5 hp), eller motsvarande.

De valfria och ämneskurserna väljs i samråd med handledare så att de tillsammans garanterar ett innehåll med en bredd som går utöver avhandlingens ämne. För kurserna inom utbildning på forskarnivå tillämpas flera olika former av kunskapsprov, där en särskilt utsedd lärare (examinerande lärare) för respektive kurs samt dess examinationsform skall vara godkända av FUU före kursstart. Examinationsformen är anpassad till kursinnehåll och mål och avser kunskapsprov såsom: Skriftlig examination, hemtentamen, muntliga presentationer och posterpresentationer (och/eller en kombination av flera olika examinationsformer). Proven bedöms med något av betygen godkänd eller underkänd. Betyget skall bestämmas av examinerande lärare.

Aktuella forskarutbildningskurser anslås på institutionens webbplats. FUU beslutar om tillgodoräknande av kurser som ges av annan institution eller högskoleenhet. Doktorander uppmantras att läsa kurser vid utländska universitet som en del av sin forskarutbildning.

Utbildning på forskarnivå som avslutas med licentiatavhandling består av en kursdel om 45 högskolepoäng varav 30 högskolepoäng utgörs av ett block om obligatoriska metodkurser och 15 högskolepoäng ämneskurser och valfria kurser.

Doktorsavhandling

Doktorsavhandlingen skall utformas antingen som ett enhetligt, sammanhängande vetenskapligt verk (monografiavhandling) eller som en sammanläggning av publicerbara artiklar med en introduktion till samt med en kort sammanfattning av dessa (sammanläggningsavhandling).

Doktorsavhandlingen skall försvaras muntligt vid en offentlig disputation. Den bedöms med något av betygen godkänd eller underkänd. Vid betygsättningen skall hänsyn tas till innehållet i uppsatsen/avhandlingen och till försvaret av den.

Examen

Doktorsexamen i psykologi uppnås efter att doktoranden fullgjort en utbildning på forskarnivå om 240 högskolepoäng i enlighet med den allmänna studieplanen och därvid har fått betyget godkänd vid samtliga de prov/kurser som ingår i utbildningen och vilka tidigare godkänts av FUU, samt författat och vid en offentlig disputation försvarat en doktorsavhandling, som godkänts av en betygsnämnd.

Examensbevis utfärdas efter ansökan till Studentcentrum/Examina.

Övriga anvisningar

Gällande bestämmelser om utbildning på forskarnivå framgår av:

- Högskoleförordningen (HF): 5 kap. (anställning som doktorand), 6 kap. (utbildningen) och 7 kap (tillträde till utbildningen), bilaga 2 (examensordning)
- Antagningsordning för utbildning på forskarnivå vid Umeå universitet
- Lokal examensordning vid Umeå universitet
- Riktlinjer för forskarutbildningen vid den samhällsvetenskapliga fakulteten